

9. Корсак К. В. Нові міжнародні стандарти вищої освіти / К. В. Корсак // Науковий світ. – 2003. – № 1. – С. 14-15.

ТЕЛОВАТА М. Т. *Научные подходы качества образования в подготовке будущих специалистов в высших учебных заведениях.*

В научной статье качество образования рассматривается как одна из центральных категорий наук: анализируется ее сущность, структура, способы исчисления, мониторинг качества образования в профессиональной подготовке будущих специалистов у ВУЗ IV уровня аккредитации.

Ключевые слова: *качество, качество образования, мониторинг, мониторинг образования, мониторинг качества образования.*

TELOVATA M. T. *Scientific approaches the quality of education in preparing future professionals in higher education.*

In the scientific article quality of formation is considered as one of the central categories of sciences: its essence, structure, ways of calculation, monitoring of quality of formation in vocational training of the future experts at high school IV accreditation levels is analyzed.

Keywords: *quality, quality of education, monitoring, monitoring, education, monitoring the quality of education.*

Хань Цин
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ОСОБЛИВОСТІ ВОКАЛЬНО-МУЗИЧНОЇ ЕСТРАДИ КИТАЮ

У статті розглядаються особливості вокально-музичної естради Китаю. Виокремленні основні жанри китайської естрадної музики, а також підкреслена екзотичність китайської рок-музики.

Ключові слова: *музична естрада, китайська рок-музика.*

Сьогодні основною задачею вивчення питань розвитку національної вокальної естради Китаю є усвідомлення процесів, які зумовили повернення до традицій вітчизняного виконавського вокального мистецтва на новому якісному рівні. Адже проблема вивчення китайської вокально-музичної естради є актуальною у зв'язку з тим, що на сучасному етапі ця сфера остаточно сформувала свої професійні ознаки. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми може стати ретельне вивчення досвіду Китайської вокальної естрадної школи, зокрема, узагальнення її обов'язкових канонів. Вагомість досягнень і роль, яку вона відіграла у формуванні музичної культури Китаю, повною мірою засвідчує актуальність цієї проблеми.

Китайська музика легко крокує в ногу зі стандартами сучасної світової естради. Поп, рок і реп – жанри, у яких китайський шоу-бізнес стикається зі світовим, залишаючись у цілому національним явищем. До того ж йому вдалося на свій лад асимілювати реп. Китайська хіп-хоп культура значно

перевершує всі інші музичні аналоги у світовій культурі. Китайська естрада користується великою популярністю в Європі та Америці. Китайська мова має наймогутніший музично-педагогічний потенціал. Сама по собі вона є дуже музикальною, тому з раннього дитинства китайські діти опановують основи сольфеджіо. Пісня становить невід'ємну частину китайської дійсності і є фактором виховання китайської молоді.

Китайський поп-ідол Лю Хуань, випускник Пекінського університету міжнародних відносин, разом із британською співачкою Сарою Брайтман виконав гімн Олімпіади-2008 на церемонії відкриття. Ще в 1994 році співак із тріумфом виступив із сольним концертом у знаменитому нью-йоркському залі "Карнегі хол". Слід підкреслити також екзотичність китайської рок-музики, завдяки чому вона збирає багато численних шанувальників у різних країнах світу. Її представники, наприклад, як Цуй Цзян, Дао Ланг, такі відмінні в іміджі та стилі виконання, презентують найяскравіший взірець успішного існування китайської рок-музики.

Масово розповсюдженим і офіційно підтримуваним жанром сучасної музики в Китаї є музична естрада. Як і всі інші види мистецтва, музична естрада покликана в художній формі відображати реальну соціальну дійсність, утверджувати певну ідею, тобто виконувати естетично-виховну роль. Найрозважальніша естрадна вистава обов'язково повинна містити в собі компоненти ідейного, морального, естетичного виховання.

Саме завдяки розмаїттю особливостей естрадного мистецтва, його специфічності у синтезуванні популярних номерів та ідейно-виховного змісту воно набуває здатності задовольняти найвибагливіші естетичні потреби слухачів. Більшість сучасних дослідників доходять висновку, що сучасна масова культура – це не лише рекреаційно-розважальне знаряддя, а й своєрідний засіб виховання, закономірний чинник духовного розвитку в умовах глибоких демократичних перетворень.

Дослідження природи, специфіки та механізмів функціонування „масової музики” містить широкі можливості її теоретичного осмислення й оцінки практичного значення у життєдіяльності сучасного суспільства. У межах філософсько-естетичного знання еволюція уявлень про „масову музику” в європейському мистецтвознавстві відбувалася у декількох напрямках. Першим сформувався критичний напрям, представники якого вкрай негативно оцінювали будь-які вияви масового у культурі (Т. Адорно, Х. Ортега-і-Гассет). Згодом набули поширення соціологічні теорії, орієнтовані на дослідження „масової культури” як об'єктивної культурної реальності лише у рамках функціонування технічної цивілізації (М. Маклюен, В. Розенберг, Д. Уайт, Е. Шила, Е. Ван ден Хааг, Л. Ловенталь, Д. Макдональд та ін.). Серед небагатьох вітчизняних вчених, які присвятили свої праці „масовій музиці” та її виховного впливу, слід назвати В. Березан,

Н. Долгую, Н. Попович, О. Сапожник, Г. Шостака й ін.

Що ж стосується естрадної музики як зразка масової культури, то її сучасне дослідження характерне наявністю багатьох спірних питань та невирішених проблем. Тривають гострі суперечки відносно естетичної самостійності естради: є вона новою музою чи синтезує на підмостках твори різних видів мистецтва. Адже сучасна популярна естрадна музика як компонент масової культури є специфічним засобом світопізнання, формування світоглядно-ціннісних орієнтацій особистості, її акумуляції й примноження кращих надбань світової та національної культур.

Дослідник Н. Попович, розкриваючи синтетичність естрадної музики та багатоплановість впливу її на особистість, вказує на явище поліфункціональності у реалізації художньо-виховного потенціалу естрадно-музичного мистецтва. Така поліфункціональність є однією з типових рис сучасної художньої культури, що містить естетичний потенціал, який слід спрямувати на духовне збагачення особистості через складну систему взаємодії цінностей і різних рівнів соціально художньої активності [3, с. 241].

У полі наукового пошуку О. Сапожник перебуває процес естетичного виховання старшокласників засобами сучасної популярної естрадної музики. Дослідницею визначено структурні компоненти (когнітивно-пізнавальний, емоційно-почуттєвий, орієнтаційний, оцінювально-інтерпретаційний та творчо-синтезуючий) музично-естетичного виховання учнівської молоді у системі середніх загальноосвітніх навчальних закладів різного типу. Досліджуючи популярну естрадну музику як найпопулярнішим засіб естетичного впливу на сучасну молодь, авторка констатує очевидне зростання впливу цього виду музичного мистецтва на особистість, її естетичну свідомість та емоційно-почуттєву сферу. Саме сучасна популярна естрадна музика, вважає дослідниця, випереджає інші види музичного мистецтва, стаючи впливовим засобом організації дозвілля учнів старшого шкільного віку та їхнього самовияву у молодіжному середовищі.

Сучасна популярна естрадна музика вагомо впливає на становлення й розвиток світоглядних, ціннісно-орієнтаційних, соціально-культурних позицій сучасного юнацтва. У цьому аспекті є актуальною дисертаційна робота Н. Долгої [2], присвячена аналізу проблем музичної субкультури юнацтва як засобу культивування у свідомості школяра творчих мистецьких задатків, прищеплення високих естетичних смаків. Констатуючи наявність потужного виховного потенціалу молодіжної музичної субкультури, дослідниця наголошує на необхідності врахування ефекту негативної дії молодіжної музики на свідомість школярів (від асоціальних вчинків до адиктивної поведінки) за умови відсутності педагогічного контролю.

У дисертаційній роботі В. Березан [1] розглянуто методологічні, історико-теоретичні та методичні аспекти підготовки майбутніх педагогів до

естетичного виховання школярів засобами сучасної музики масових жанрів. Автором запропоновано методику запровадження спецкурсу “Сучасна музика масових жанрів”, розроблено комплексну систему діагностики рівнів готовності майбутніх педагогів до естетичного виховання школярів засобами сучасної музики масових жанрів.

У педагогічному контексті заслуговує на увагу наукова розвідка Г. Шостака “Музика масових жанрів як фактор формування музичної культури підлітків”, де автор пропонує оригінальну схему вироблення у молодого покоління інтересу до класичної, народної і сучасної академічної музики. Дослідник переконаний, що найефективнішим цей процес буде тоді, коли у ньому використовуються найпопулярніші на той чи інший момент естрадно-музичні твори, що особливо важливо для молодіжного середовища. Не слід зволікати з упровадженням таких творів у різноманітні форм організації навчання і дозвілля – від поточного звукового оформлення уроків і перерв до урочистих заходів, змагань, шкільних дискотек та ін. Педагог, у свою чергу, має якомога краще орієнтуватися у різних напрямках диско, електро-попу, рейву, репу, хіп-хопу, рок-н-ролу тощо.

Китайські вчені теж торкалися зазначеної проблеми. У статті Цзінь Нань “Вокальна педагогіка в Китаї: до проблеми формування творчої індивідуальності співака” розкривається розуміння психологічних характеристик формування останньої. До того ж зазначається, що вокально-педагогічний процес в Китаї за останні роки акумулював у собі одну важливу якість – спрямованість на європейські музично-методичні орієнтири. Про це свідчить китайська педагогічна і виконавська практики останніх десятиліть, яка спирається на передові принципи європейської вокальної педагогіки [4, с. 74]. Такий процес є знаковим для становлення китайського вокального мистецтва XXI століття, і, безумовно, не може не позначитися на ефективності впливу масового музичного мистецтва, до якого належить і естрадна музика.

На думку китайського педагога І. Чжан, у вокальній педагогіці далеко не повно використовуються можливості міжособистісного спілкування для створення сприятливих умов, у процесі яких відбувається формування необхідних вокально-технічних і виконавських навичок.

На основі порівняльного аналізу вокальної культури двох країн (України та Китаю) китайським вченим розроблено технологію, методичні принципи та практичні прийоми формування вокально-виконавських навичок у класі сольного співу. Складність вокально-технічного розвитку співаків Китаю пов'язана з дуже великими труднощами музично– і вокально-слухового перевиховання. Тому вокально-технічне навчання молодих вокалістів повинне бути найтіснішим чином зв'язано з їх художнім, музично-виконавським вихованням.

Незважаючи на доволі значний доробок у дослідженні виховного потенціалу масової музики, слід констатувати, що і українськими, і китайськими авторами виховний вплив китайської масової музики залишився майже не розглянутим. Тому метою цієї статті є визначення виховного потенціалу китайської музичної естради. Посилення процесів та явищ міжнаціональної взаємодії спонукає розвиток тенденції взаємного збагачення музичних культур окремих націй. Зокрема, у китайській професійній музиці впродовж останніх століть не припинявся діалог із європейською та американською музичною культурою.

Близьке знайомство Китаю із сучасною поп-музикою почалося в 1985 році, коли в країну з гастролями приїхала група Wham з Джорджем Майклом у складі. Це були перші в історії концерти західних артистів в Піднебесній, на які китайські глядачі відреагували спокійно, зважаючи на те, що китайці й досі не висловлюють особливо теплих почуттів до музичного імпорту. Батьком китайського року вважається Цуї Джіан. У середині 80-х рр. ХХ ст. його англійська пісня Nothing to My Name стала популярною в молодіжному середовищі. З неї в Китаї розпочався бум рок-музики: з'явилася велика кількість рок-груп, в моді у молоді стали довгі волосся й шкірянки. До цього періоду належить і поява локального руху хіппі. Найвідомішою командою цього періоду стала "Династія Тан". Китайський реп теж виник у цей період. Але у зв'язку з проблемами мовної комунікації (сильна відмінність діалектів місцевої мови) він мав хіба що локальний успіх.

Сучасна музична естрада розподіляється на дві головних галузі зі звучними назвами мандопоп і кантопоп. Перша – це споконвічна китайська поп-музика, що почала формуватися на основі традиційної ще в 1920-і роки. Виконується мовою мандарин – це група діалектів, на якому говорить в основному північна частина країни. Кантопоп - більше пізніше явище, яке одержало розвиток з 1960-х років під впливом джазу, рок-н-ролу й західної поп-музики. Виконується на кантонському діалекті, розповсюдженому на півдні Китаю. Цей вид естради превалює в китайському шоу-бізнесі.

Естетичне переживання – невід'ємна складова впливу справжнього мистецтва, тобто такого, що здатне викликати у людини душевний відгук на мистецький твір. Як наслідок виникає внутрішнє відчуття гармонії, душевної рівноваги, натхненності. Джерелом естетичної насолоди є художня форма, яка перебуває в гармонійній єдності зі змістом. Відчуття радості несе в собі прилучення до музичної творчості, у тому числі через сприйняття естетичних цінностей популярної музики. Музика, й особливо масова, є зверненою до особливостей слуху кожного. Естетична функція (формування творчого духу і ціннісних орієнтацій) сприяє формуванню естетичних смаків, здібностей та потреб людини. Мистецтво ціннісно орієнтує людину в світі, розвиває у ній творчість.

У процесі виховання естрадного співака педагог має дотримуватися принципу єдності вокально-технічної та художньої сторін, дбати про якісне вирішення творчих завдань. У цьому контексті особливого значення набуває розв'язання проблеми музично-естетичного виховання молодого покоління шляхом прилучення до кращих зразків сучасної масової естрадної музики, найпопулярнішої у певної вікової групи. Це особливо актуально сьогодні, коли процес творення нової генерації молоді у контексті її соціалізації є органічно пов'язаним із завданням формування неординарної, естетично вихованої особистості.

Професія вчителя музики, є неподільною єдністю педагогіки та вокального мистецтва, вимагає широкого комплексу як загально педагогічних, так і спеціальних здібностей. Для розвитку цих здібностей необхідна активна творча праця, що не тільки сприятиме виявленню вже сформованих, але й може пробудити потенційні здібності, а надалі й розвинути їх. Важливе місце у підготовці естрадного вокаліста належить якісній вокальній спеціалізації та ретельному добору його концертного репертуару. Останній слід формувати з урахуванням індивідуальних особливостей голосу соліста та його творчої індивідуальності й темпераменту, рівня інтелектуального розвитку тощо.

Добір музичного виховного матеріалу має відбуватися, зважаючи на специфіку його емоційного сприйняття молоддю, за наявності конкретного пізнавального інтересу та ідейного змісту. До того ж слід зважати на те, що молоде покоління не повною мірою орієнтується у музичних стилях сучасної розважальної музики – на слуху лише імена виконавців. Тому так важливе професійне ставлення співака до своєї місії – не тільки викликати задоволення у слухачів, а й своєю творчістю виховувати у молоді щире і чесне ставлення до будь-якої професії.

У висновках доцільно зазначити, що ефективність виховного впливу сучасної музичної естради на молодіжне середовище визначається необхідністю комплексного підходу в поєднанні з методологією та методиками у галузях естетики, педагогіки, музикознавства, дитячої психології, медицини тощо, який ще потребує нагального ретельного дослідження.

Використана література:

1. *Березан В. І.* Підготовка майбутнього педагога до естетичного виховання школярів засобами сучасної музики масових жанрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04. „Теорія та методика професійної освіти” / В. Березан ; АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – К., 2000. – 20 с.
2. *Долгая Н. В.* Виховання духовності страшокласників засобами молодіжної музичної субкультури : автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.07 “Теорія і методика виховання” / Н. В. Долгая; Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2006. – 20 с.
3. *Попович Н. М.* Естрадно-музичне мистецтво – виховний вплив та поліфункціональність / Н. М. Попович // Проблеми гуманізму і освіти. – Вінниця, 2002. – Т. 1. – С. 241-245.

4. Цзинь Нань. Вокальна педагогіка в Китаї: до проблеми формування творчої індивідуальності співака / Нань Цзинь // Вісник ДАКККіМ. – 2008. – Вип. 3. – К., 2008. – С. 73-76.

ХАНЬ ЦИН. Особенности вокально-музыкальной эстрады Китая.

В статье рассматриваются особенности вокально-музыкальной эстрады Китая. Выделены основные жанры китайской эстрадной музыки, а также подчеркнута экзотичность китайской рок-музыки.

Ключевые слова: музыкальная эстрада, китайская рок-музыка.

KHAN' CIN. Features of the vocally-musical stage of China.

The features of the vocally-musical stage of China are examined in the article. The basic genres of Chinese vaudeville music are selected, and also the exotic things of Chinese rok-muzyki are underline.

Keywords: musical stage, Chinese fate-music.

Цуруль О. А.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ БІОЛОГІЇ

Статтю присвячено проблемі розробки навчально-методичного забезпечення для організації самостійної роботи майбутніх учителів з методики навчання біології. Запропоновано зміст та структуру сучасних посібників для організації та контролю самостійної роботи з методики навчання біології.

Ключові слова: навчально-методичне забезпечення, самостійна робота, підготовка вчителя, методика навчання біології, посібник.

Модернізація вітчизняної системи освіти передбачає поліпшення її якості, що у свою чергу визначає нові вимоги до особистості та професійної підготовки вчителя, здатного успішно розв'язувати професійні проблеми та завдання, які виникають у реальній педагогічній діяльності. На формування відповідної професійної компетентності вчителів-практиків спрямована діяльність вищих педагогічних навчальних закладів, сучасною формою організації навчального процесу яких є самостійна робота студентів. Аналіз психолого-педагогічної літератури, вітчизняний та зарубіжний досвід організації самостійної роботи студентів дає змогу виокремити важливу умову ефективної її організації – впровадження науково обґрунтованого навчально-методичного забезпечення.

Проблема організації самостійної роботи з методики навчання біології та її навчально-методичного забезпечення розробляється вітчизняними (І. В. Морозом, А. В. Степанюк, Г. Я. Жирською, Н. Й. Міщук, Л. С. Барною, С. А. Логвіна-Бик) та зарубіжними (Н. Д. Андрєєвою, О. С. Кабаян, А. Г. Захаровою, Н. М. Антиповою, А. С. Єрмаковою, Н. В. Карташовою,